

[סימן: (23) **כעפרא**, **דתכילתא**, **טרקתיה** **עקרבא**, **לסלתיה**].

ואמר רבה בר בר חנה: זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא.

ואיתלוי בהרן ההוא טייעא, דהוה שקיל **עפרא ומורח ליה**, **ואמר: הא אורחא לדוכתא פלן**, **והא אורחא לדוכתא פלן**.

[התלווה אלינו סוחר ישמעאלי, שהיה לוקח עפר ומריח אותו ואומר: זו הדרך למקום פלוני, וזו הדרך למקום פלוני].⁽²⁴⁾

אמרינן ליה: כמה מרחקינן ממיא [שאלנו אותו: כמה אנו רחוקים ממקום שיש בו מים]?

מתנות טובות שנתן הקב"ה לישראל מן המדבר הן, כמו שאמרו בשיר השירים רבה על קרא ד"מי זאת עולה מן המדבר".

23. להלן בגמרא מופיעים חמישה מאמרים שעוסקים בכוחו של "טייעא" ובדברים שהראה לרבה בר בר חנה:

א. טייעא דמורח **עפרא**; ב. ענין מתי מדבר ותכילתא דפסק רבה בר בר חנה מבגד של אחד מהם; ג. הר סיני דהדרא ליה **עקרבא**; ד. בלועי דקרח; ה. היכא דנשקי ארעא ורקיעא דאנח רבה בר בר חנה סילתיה בכוותא דרקיע.

מאמרים אלו רמוזים ב"סימן" שנרשם בראש הסוגיא [חוץ ממאמר בלועי דקרח שלא נרשם לו סימן, וראה אבות ב י: והוי זהיר בגחלתן, של חכמים, שלא תכוה, ותענש אם תעבור על דבריהם, שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב. ובעבודה זרה כז ב: טרקייה חיויא דרבנן דלית ליה אסותא. ויש שפירש: היות וקרח נחלק על התכלת, על כן עניינו נכלל כבר בתיבת **תכילתא**].

24. בפשוטו משמע שהטייעא לא אמר להם רק מה המרחק אל מקום פלוני כו', אלא היה יכול לכוון אותם על ידי הרחה באותו עפר כיצד להגיע מכאן למקום אחד וכיצד להגיע מכאן אל מקום שני.

אטמא — כנגד הרגלים ללכת בדרך טובים. אבל הרשעים שאינם עושים מעשים טובים, ו"אוכלים" את ה"אווזים" האלו עתידים ליתן על כך את הדין.

ג. וב"חידושי גאונים" על עין יעקב הביא פירוש ה"עקידה" שמאמר זה רומז לאנשים דלי דעת ושמיני בשר ונכסים וכבוד, עד שרפו ידיהם מעסקי נפשם, מרוב טרדתם אחרי ממונם.

עוד ראה, כי לא נשאר בידם טובה, אלא הכל נמשך ויוצא תחתם דרך נחלה וירושה לבאים אחריהם.

ורבה בר בר חנה שאלם, אם אפשר ללמוד משהו מדרכם לחזות בנועם ה' לעולם הבא.

ועל זה הרים אחד את כנפו להראות איך נשטמו ממנו הנוצות — כלי המעשה בגלל שמנינותו.

והשני הרים רגלו להורות על הנחל היורד תחתיו, וללמד כי לא נשאר בידו מאומה מכל עמלו.

וב"עוללות אפרים" פירש מאמר זה בשני אופנים, ראה שם ב"חידושי גאונים", וכתב דהא דעתידין ליתן עליהם את הדין היינו על שלא הוכיחום ישראל שיחזרו למוטב.

וראה עוד במהר"ל שפירש מאמר זה על השכר הרוחני שיזכו לו לעתיד לבא. [והמשיל אותו בעוף שאין בו כבידות חמירת כל כך שהרי פורח באויר, ועוף זה עומד במדבר — מקום שמסולק מכל הדברים החמריים, ועל כן כל